

3.8.9 De belastingdienst

Ook de belastingdienst is in belangrijke mate betrokken bij de dagelijkse rechtsvorming en - vinding.⁸⁵⁶ Happé verwijst naar het bestuurlijke gelijkheidsbeginsel in het fiscale recht en in dit verband naar een aantal arresten van de Hoge Raad. Uit deze arresten blijkt dat in de praktijk grote betekenis toekomt aan het gelijkheidsbeginsel als leidraad voor het bestuurlijk handelen.⁸⁵⁷ Het gaat niet alleen om de formele gelijkheid voor de wet, maar ook om de materiële gelijkheid van belastingbetalers die in dezelfde omstandigheden verkeren.⁸⁵⁸ Echter, het kan ook gaan om de materiële *ongelijkheid* van belastingbetalers, waarvan op verschillende wijze sprake kan zijn.⁸⁵⁹ Voor de gelijkheid dan wel ongelijkheid van belastingbetalers moet in het belastingrecht en ook bij de uitvoering van belastingwetten in de dagelijkse praktijk voldoende aandacht zijn, wil er ook feitelijk sprake zijn van een rechtvaardige belastingheffing.⁸⁶⁰ In dit verband zegt Happé: "Daartoe gaan we, hoe kan het ook anders, eerst even terug naar de Griekse wijsgeer Aristoteles. Van hem is afkomstig de omschrijving van het gelijkheidsbeginsel dat gelijke gevallen gelijk moeten worden behandeld en ongelijke gevallen ongelijk naar de mate van hun ongelijkheid. Voor hem vormde dit beginsel reeds een essentieel element van de rechtvaardigheid".⁸⁶¹

Dat impliceert dat de belastingdienst in de dagelijkse praktijk een belangrijke bijdrage kan leveren aan het verwezenlijken van de gewenste rechtvaardigheid bij belastingen. Happé zegt hierover: "We hebben gezien dat de fiscus, meer nog dan de burgers ten opzichte van elkaar, gehouden is het gelijkheidsbeginsel in acht te nemen."⁸⁶² Dit geeft aan dat de fiscus zowel oog dient te hebben voor de vraag of sprake is van gelijkheid van belastingbetalers als voor de vraag of sprake is van ongelijkheid van belastingbetalers.

situatie is dat er in feite geen controle is op de mate waarin beslissingen van het ministerie die een beperking van de interpretatievrijheid van de inspecteur inhouden, gepubliceerd worden." (blz.527)

⁸⁵⁵ G.J. van Leyenhof[71]: "Voor de discussie van vandaag, die uitsluitend het (gepubliceerd) beleid op het stuk van de belastingen betreft, wordt onder beleid verstaan: elke beslissing die de rechten of plichten van contribuabelen raakt van een bevoegde ambtenaar of van een bewindspersoon van Financiën betreffende de heffing of de invordering van rijksbelastingen voor zover met deze beslissing wordt afgeweken van de tot dan gevolgde wijze van uitvoering van de belastingwet, of: de tot dan gevolgde wijze van uitvoering van de belastingwet wordt verbijzonderd, of: aan de uitvoering van een nieuwe belastingwet vorm wordt gegeven." (blz.506,507)

⁸⁵⁶ M. Scheltema[70]: "Beleid wordt niet alleen ten departemente gemaakt, maar ook op de inspecties." (blz.504)

⁸⁵⁷ R.H. Happé[43, blz. 11].

⁸⁵⁸ R.H. Happé[43, blz. 12].

⁸⁵⁹ R.H. Happé[43]: "Mensen verschillen immers in vele opzichten van elkaar, zowel qua verlangens en behoeften als qua lichamelijke en geestelijke vermogens etc. Iemand met een lage intelligentie heeft bijvoorbeeld een ander soort onderwijs nodig dan iemand met een hoge intelligentie." (blz. 13)

⁸⁶⁰ R.H. Happé[43]: "De wetgever, met in zijn hoofd een bepaald doel dat hij in het algemeen belang acht, formuleert een wet om dat doel te bereiken. Daarbij zal hij vaak, juist omdat de ene mens in vele opzichten niet gelijk is aan de andere mens, onderscheid maken tussen mensen en dit in de wet tot uitdrukking brengen. Terwijl het uitgangspunt is dat iedereen voor de wet gelijk is, begint meteen de noodzaak zich rekenschap te geven van de ongelijkheden tussen mensen." (blz. 14)

⁸⁶¹ R.H. Happé[43, blz. 13].

⁸⁶² R.H. Happé[43, blz. 22].